כיצד מערימין פרק חמישי תמורה כו.

מסורת הש"ס

ו) [זמחים ל: ע"ש], ג) [ל"ל יוסף], ג) זמחים יב. [קדושין ו. כריתות כו.], ד) [ל"ל יוסי בר"י ור"י ד"ה סבר האי גברא דאמר תמורת עולה ושלמים ש"מ מיהדר קדהדר כה ור"י אמר לעכי אמר תמורת עולה תמורת שלמים לעמיר דהדתו שלה שלמים והעמיד בעיתותא וכך היא בגירסת ר"ח ורמ"ה דף ל ע"ב, ה) [כפ"ק ע"ח:], ו) ער"ק ע"ק, ז) [שלמים פ"ג ע"ק], ח) [ל"ל יוסף].

הגהות הב"ח

(ו) גב' וכי יוסי סבר מ' אמינא תמורת: (ב) שם קמ"ל ע"כ ת"ש וכ"ר כי ר"ש והתניא: (ג) ד"ה ד"ה וכ' יוסי וכו' ושלמים כו' כלומר וכ' יוסי וכו' נמי ס"ד ומ"ש מ"ה דברי ר"מ לפין דכרו המחנוים כלום דוחלי לן מני לימלוכי ס"ד ומ"ש כ' יוסי יכו' תו"ד ד"ה כתמה וכו' כלקמן בפירקא קמא דף יא ע"ב ופ"ש בחי': (ס) ד"ה שין וכו' מלמא דשלשה היא דסלק ר"מ:

הגהות הגר"א

(א) גם' קמ"ל, גרס"י ל"ל דס"ד סבר מ' לן מעיל תמורת עולה מתורת שלמים וקמ"ל דלא הוה סלקא דעתין כי מתורת עולה ושלמים לבדרי קיימים תמורת עולה תמורת שלמים ס"ד תמורת עולה דס"ד כי עד ס"ד תמורת עולה ס"ד:

שיטה מקובצת

א) קדשי. ל"א שניה נמי חיילא לא: ב) זו תפוס לשון ראשון ורבו: ג) קס"ל ל"א מהדר קא הדר ביה מהעורה עולה לתמורת שלמים האולד וכן תפיס תחלה דבריו תמורת עולה ור' יוסי סבר הדין גברא הוא דקא שני דסבר אי לאו אמינא תמורה על עולה ועל שלמים לא תפסת תמורת דתרוייהו ומש"ה הוא דאמר תמורת עולה תחמורת שלמים אלא דדין הוא דתמורת עולה ושלמים בעיא דניפא הואיל וכן בדקיון ליה אי אפר לשון ראשון ואי אמר לתמורת שניהן דבריו קיימים והניא הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי ר"מ וחכמים אומרים תרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמי תמורת עולה ובדמי חצית תמורי שלמים ר' יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שלא הייתי יכול לקרות שני השמות באחד דבריו קיימין אם אמר משקרתי שם לי'אשון תורתי וקריתי שם לשני אין דבריו האחרונים כלום ר' יוסי היינו רבנן כולה ר' יוסי קתני לה. ל"א קמ"ל דכאן חכמים היינו ר' יוסי: ד) הגן. ס"א הניא אירך: ה) שלמים רבי יוסי אומר אם: ו) קרבה גלוין דדעתיה להקדיש קדושה דחזיא להקרבה טפי מקדושה דאולא ליהיה גלוין: ז) קרבה ותיפכר ליביא בדמי חצית עולה ובדמי חצית שלמים ועושה תמורה. כישום דזכר הוא דחזי לעולה לקדושת הגוף: עושה תמורה ותפכר ליביא בדמי כר: קדושה ואינה קרבה ותיפכר ליביא בדמי חצית עולה ובדמי חצית שלמים ועושה תמורה. כישום דזכר הוא דחזי לעולה לקדושת הגוף: עושה תמורה ותפכר ליביא בדמי חצית עולה ובדמי חצית שלמים. מני ר' יוסי היא. דאמר רבריו קיימים: פשיטא. דוראי ר' יוסי היא: דמהו דתימא תמורתה תיקרב. דאתמורה לא הזכיר כה לא עולה ולא שלמים אלא אמר הרי זו תמורת זו: קמ"ל. דלא קרבה דאמי שנא היא דלא קרבה משום דהויא לה קדושה דחזיה מיהקרבה דיש לה ב' שמות תמורה נמי אתיא מכח קדושה דחזיה ולא קרבה: [הקדיש חצית. חלקו וחזר וחלקו חצית אחר מהברי והקדיש קדושה ואינה קרבה כשום דבשעה שהקדיש חלקו לא היתה כולה שלו ולא תפס לה קדושת הגוף]: ועושה תמורה. והא ראיה דיא לשם זבח שיראה והתמורתה כיוצא בה ותיפכר ליביא בדמיו כר:

גמ' [ו]א"ר יצחק ברבי [ב]יוסי א"ר יוחנן הכל מודים באומר תחול זו ואחר כך תחול זו דברי הכל תפוס לשון ראשון לא תחול זו אא"כ חלתה זו תרוויהו [ג] קדשי לא נחלקו אלא בגון משנתינו דאמר תמורת עולה תמורת שלמים דר' מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים היא ליה כאומר תחול זו ואח"כ תחול זו [ד] ורבי יוסי [ה] סבר אי אמר תמורת עולה ושלמים הוה אמינא קדושה ואינה קריבה [א] [ו] קמ"ל: [ז] ת"ר האומר בהמה זו חציה תמורת עולה וחציה תמורת שלמים כולה תקרב עולה וחציה תמורת שלמים כולה תקרב דברי ר"מ וחכ"א תרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמי חציה תמורת עולה ובדמי חציה תמורת שלמים [ח] א"ר יוסי אם לכך נתכוון מתחלה הואיל וא"א להוציא שני שמות כאחת דבריו קיימין רבי יוסי היינו רבנן כולה רבי יוסי קתני לה תניא אידך בהמה חציה עולה וחציה חטאת (כולה) תיקרב עולה דברי ר"מ ר' יוסי אומר תמות [א]באומר חציה חטאת וחציה עולה שתמות שון מני ר"מ פשיטא מהו דתימא אי לאו דאשמעינן הוה אמינא מעמא דר"מ לאו משום תפוס לשון ראשון אלא היינו טעמא חטאת מעורבת קריבה [ט] ואפילו כי אמר חציה חטאת והדר אמר חציה עולה קריבה קמ"ל דלא תניא אידך [י]אמר בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים קדושה ואינה קריבה [יא] עושה תמורה [יב]ותמורתה כיוצא בו מני רבי יוסי היא פשיטא הקדושה ואינה קריבה תמורתה איצטריך ליה דמהו דתימא [יג] נהי דהיא לא קרבה תמורתה תקרב קא משמע לן מאי שנא היא דלא קרבה דהויא לה קדושה דחויה תמורתה נמי מכח קדושה דחויה קאתיא אמר רבי יוחנן [יד]בהמה של שני שותפים הקדיש חציה שלו וחזר ולקח חציה אחרת והקדישה קדושה ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא

אמר ר' יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הכל מודים בו'. כך היא הסיטה לר' יצחק בר יוסף דטעמא דר"מ לאו משום תפוס לשון ראשון ולא אמר תמורת עולה ושלמים תפוי' ר"מ מודה דתמורתיהו חייל [יא] ולא פליג ר"מ אלא בתמורת עולה תמורת שלמים [יב] כדמפרש מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים כו'. ור' יוסי סבר מ' אמינא תמורת עולה ושלמים קדושה ואינה קריבה כלומר לא יוכל להקריבה תמני' הוי תמורת עולה ותניא הוי תמורת שלמים אימא תמורת עולה תמורת שלמים ותקרב לפיכך תחול תמורתיהו דלשמיסם נתכוון: **האומר** בהמה זו חציה תמורת עולה ושלמים חציה תמורת שלמים הויא כולה תיקרב עולה דברי ר"מ. וח"א לרבי יצחק בר יוסף דטעמא דר"מ מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים הוה אמינא קדושה ואינה קריבה [א] קמ"ל: [ב] ת"ר האומר בהמה זו חציה תמורת עולה וחציה תמורת שלמים כולה תקרב עולה דברי ר"מ וחכ"א תרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמי חציה תמורת עולה ובדמי חציה תמורת שלמים [ג] א"ר יוסי אם לכך נתכוון מתחלה הואיל וא"א להוציא שני שמות כאחת דבריו קיימין רבי יוסי היינו רבנן כולה רבי יוסי קתני לה תניא אידך בהמה חציה עולה וחציה חטאת (כולה) תיקרב עולה דברי ר"מ ר' יוסי אומר תמות ושון [א]באומר חציה חטאת וחציה עולה שתמות שון מני ר"מ פשיטא מהו דתימא אי לאו דאשמעינן הוה אמינא מעמא דר"מ לאו משום תפוס לשון ראשון אלא היינו טעמא חטאת מעורבת קריבה [ד] ואפילו כי אמר חציה חטאת והדר אמר חציה עולה קריבה קמ"ל דלא תניא אידך [ה]אמר בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים קדושה ואינה קריבה [ו] עושה תמורה [ז]ותמורתה כיוצא בו מני רבי יוסי היא פשיטא הקדושה דקדושה ואינה קריבה תמורתה איצטריך ליה דמהו דתימא [ח] נהי דהיא לא קרבה תמורתה תקרב קא משמע לן מאי שנא היא דלא קרבה דהויא לה קדושה דחויה תמורתה נמי מכח קדושה דחויה קאתיא אמר רבי יוחנן [ט]בהמה של שני שותפים הקדיש חציה שלו וחזר ולקח חציה אחרת והקדישה קדושה ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא

מיבעין כשלמים וי"ל דר"מ סבר לה כדמתים בתלת ופליג עליה בתלת סבר לה כדמתים לתם תמר רגלה של זו עולה תין כולה עולה ופליג עליה דכי היכי דבתלת הקדש חילא לכולה כדבר שהנשמה תלויה בו הכי נמי כי תמר תמורה תלויה בו חילא לכולה כר' יוסי דתמר תמורה תמורה לתתלת הקדש כתתן בש"ק (שם ע.) ת"ל יוסי אומר זו תמורת עולה תמורת שלמים ש"ק ופליג על ר' יוסי ואמר ר'